

**MINISTERSTWO TRANSPORTU
PAŃSTWOWA KOMISJA BADANIA WYPADKÓW LOTNICZYCH**

RAPORT KOŃCOWY

WYPADEK

zdarzenie nr: 257/04

statek powietrzny: motolotnia Hazard

18 września 2004 r. – Jabłonna k / Warszawy

Niniejszy raport jest dokumentem prezentującym stanowisko Państwowej Komisji Badania Wypadków Lotniczych dotyczące okoliczności zdarzenia lotniczego, jego przyczyn i zaleceń profilaktycznych.

Raport jest wynikiem badania przeprowadzonego jedynie w celach profilaktycznych w oparciu o obowiązujące przepisy prawa międzynarodowego i krajowego. Badanie zostało przeprowadzone bez konieczności stosowania prawnej procedury dowodowej.

Sformułowania zawarte w niniejszym raporcie, w związku z Art. 134 ustawy Prawo lotnicze (Dz. U. z 2006 r., Nr 100, poz.696 z zm.) nie mogą być traktowane jako wskazanie winnych lub odpowiedzialnych za zaistniałe zdarzenie.

Komisja nie orzeka co do winy i odpowiedzialności.

W związku z powyższym wszelkie formy wykorzystania niniejszego raportu do celów innych niż zapobieganie wypadkom i poważnym incydentom lotniczym, może prowadzić do błędnych wniosków i interpretacji.

Raport niniejszy został sporządzony w języku polskim. Inne wersje językowe mogą być przygotowywane jedynie w celach informacyjnych.

Warszawa 2007

SPIS TREŚCI

Informacje ogólne	3
Streszczenie	3
1. INFORMACJE FAKTYCZNE.....	4
1.1. Historia lotu.	4
1.2. Obrażenia osób.	4
1.3. Uszkodzenia statku powietrznego.....	4
1.4. Inne uszkodzenia.....	4
1.5. Informacje o składzie osobowym (dane o załodze).	4
1.6. Informacje o statku powietrznym.	5
1.7. Informacje meteorologiczne.	5
1.8. Pomoce nawigacyjne.	5
1.9. Łączność.	5
1.10. Informacje o miejscu zdarzenia.	5
1.11. Rejestratory pokładowe.	5
1.12. Informacje o szczątkach i zderzeniu.	5
1.13. Informacje medyczne i patologiczne.	5
1.14. Pożar.	6
1.15. Czynniki przeżycia.....	6
1.16. Badania i ekspertyzy.	6
1.17. Informacje o organizacjach i działalności administracyjnej.	6
1.18. Informacje uzupełniające.	6
1.19. Użyteczne lub efektywne metody badań.....	6
2. Analiza.	6
3. Wnioski końcowe.	7
3.1. Ustalenia komisji.	7
3.2. Przyczyna wypadku.	7
4. Zalecenia profilaktyczne.	7

INFORMACJE OGÓLNE

Rodzaj zdarzenia:	WYPADEK
Rodzaj i typ statku powietrznego:	motolotnia Hazard
Znak rozpoznawczy statku powietrznego:	nie rejestrowana
Dowódca statku powietrznego:	pilot
Organizator lotów/skoków:	lot prywatny
Użytkownik statku powietrznego:	prywatny
Właściciel statku powietrznego:	prywatny
Miejsce zdarzenia:	Jabłonna k / Warszawy
Data i czas zdarzenia:	18 września 2004 r. 18:55 LMT
Stopień uszkodzenia statku powietrznego:	zniszczony
Obrażenia załogi:	ze skutkiem śmiertelnym

STRESZCZENIE

W dniu 18 września 2004 r. mężczyzna lat 31, wystartował swoją motolotnią z łąki w miejscowości Chotomów k / Warszawy. Po kilkunastu minutach lotu świadkowie zdarzenia zauważyli, że nad miejscowością Jabłonna k / Warszawy wykonuje on gwałtowne manewry na małej wysokości. W trakcie wykonywania jednego z manewrów, który był próbą wykonania pętli, w górnej części tej figury akrobacji utracił prędkość poziomą, w wyniku czego doszło do utraty panowania nad motolotnią, a w konsekwencji zderzenia motolotni z ziemią z dużą prędkością pionową. Pilot poniósł śmierć na miejscu zdarzenia.

Badanie zdarzenia przeprowadził zespół badawczy PKBWL w składzie:

Tomasz Kuchciński	-kierujący zespołem,
Agata Kaczyńska	-członek zespołu
Tomasz Makowski	-członek zespołu,
Jacek Rożyński	-członek zespołu,
Alojzy Dernbach	-ekspert PKBWL.

W trakcie badania PKBWL ustaliła następującą przyczynę wypadku lotniczego:

Przyczyną wypadku było podjęcie przez pilota będącego pod wpływem alkoholu próby wykonania pętli - niedopuszczalnej na motolotniach figury akrobacji.

PKBWL po zakończeniu badania nie zaproponowała zaleceń profilaktycznych.

1. INFORMACJE FAKTYCZNE.

1.1. Historia lotu.

W dniu 18 września 2004 r., mężczyzna lat 31, około godziny 18:30 postanowił wykonać lot swoją motolotnią. Po wyprowadzeniu motolotni z hangaru znajdującego się na jednej z posesji w Chotomowie k / Warszawy, wystartował z pobliskiej łąki. Początkowy przebieg lotu nie został ustalony. Po kilku – kilkunastu minutach lotu został zaobserwowany przez świadków zdarzenia nad miejscowością Jabłonna k / Warszawy, w okolicy stacji benzynowej znajdującej się na ulicy Chotomowskiej. Według zeznań świadków motolotnia leciała nisko, a gdy nadleciała nad stację benzynową zaczęła kręcić akrobację. Polegało to, według zeznań, na szybkim wznoszeniu, wykonaniu ostrego zakrętu i gwałtownym zniżaniu. Pilot powtórzył takie manewry kilka razy, na bardzo małej wysokości. Jeden ze świadków zeznał, że w pewnym momencie zobaczył wózek do góry kołami, a pilotowi spadł kask. Następnie motolotnia przeszła do lotu nurkowego i zderzyła się z ziemią. Świadkowie zdarzenia wezwali pogotowie ratunkowe i zawiadomili policję. Przybyły na miejsce lekarz stwierdził zgon pilota motolotni, który nastąpił przed przybyciem pogotowia. Policja zabezpieczyła teren zdarzenia do czasu przybycia zespołu roboczego PKBWL.

1.2. Obrażenia osób.

Obrażenia ciała	Załoga	Pasażerowie	Inne osoby
Śmiertelne	1	-	-
Poważne	-	-	-
Nieznaczone (nie było)	-	-	-

1.3. Uszkodzenia statku powietrznego

W wyniku zderzenia z ziemią motolotnia uległa zniszczeniu.

1.4. Inne uszkodzenia.

Nie było.

1.5. Informacje o składzie osobowym (dane o załodze).

Pilot, mężczyzna lat 31, posiadał Kartę Stopnia Wyszkożenia wydaną przez Aeroklub Polski, z wpisem uprawnień „pilot-uczeń” od 22 lipca 2001 r. oraz „pilot turystyczny” od 5 lipca 2002 r. W związku z faktem, że nie odnaleziono dziennika lotów – najprawdopodobniej pilot nie rejestrował własnych lotów, nie było możliwe ustalenie nalotu i związanego z tym doświadczenia pilota. Zespołowi badawczemu nie udało się ustalić informacji, czy pilot poddawał się badaniom lotniczo-lekarskim.

1.6. Informacje o statku powietrznym.

Skrzydło motolotni: typ Hazard, producent Sirio (Włochy); nie zlokalizowano numeru fabrycznego.

Wózek motolotni: typ Pipstrel (Słowenia); nie zlokalizowano numeru fabrycznego.

Silnik: Rotax 582 nr 3557812.

Śmigło: czterołopatowe.

W związku z faktem, że nie odnaleziono dokumentacji motolotni – najprawdopodobniej nie była prowadzona - nie było możliwe stwierdzenie nalotu motolotni, ani prowadzonych obsług technicznych. Na skrzydle nie znajdowały się żadne znaki, świadczące o wpisaniu do jakiegokolwiek rejestru lub ewidencji.

1.7. Informacje meteorologiczne.

Stan pogody nie miał wpływu na zaistnienie zdarzenia.

1.8. Pomoce nawigacyjne.

Nie dotyczy.

1.9. Łączność.

W dniu wypadku, w rejonie Jabłonnej (Chotomowa) do AMC Polska nie były zgłoszone loty motolotniowe oraz nie była utrzymywana łączność pomiędzy FIS Okęcie, a załogą motolotni.

1.10. Informacje o miejscu zdarzenia.

Zdarzenie z ziemią nastąpiło w miejscu o współrzędnych geograficznych (WGS 84) N 52° 23' 23''; E 20° 54' 02'' w miejscowości Jabłonna, na płaskiej łące położonej na północny zachód od stacji benzynowej na ulicy Chotomowskiej.

1.11. Rejestratory pokładowe.

Na miejscu zdarzenia nie odnaleziono żadnych urządzeń rejestrujących parametry lotu motolotni.

1.12. Informacje o szczątkach i zderzeniu.

Motolotnia zderzyła się z ziemią w stromym locie, z dużą prędkością pionową i niewielką prędkością postępową.

1.13. Informacje medyczne i patologiczne.

- a. Przyczyną śmierci pilota był uraz wielonarządowy, powstały w wyniku zderzenia z ziemią oraz niszczeniem konstrukcji motolotni. Śmierć pilota była gwałtowna i nastąpiła szybko po zderzeniu.
- b. Podczas sekcji nie stwierdzono zmian organicznych, które mogłyby mieć wpływ na powstanie wypadku.
- c. Badanie chemiczne krwi wykazało, iż w chwili zderzenia z ziemią, pilot był pod wpływem alkoholu. Poziom alkoholu we krwi oznaczony metodą chromatografii gazowej wynosił 1,0 ‰ (jeden promille) alkoholu etylowego.

1.14. Pożar.

Pożaru nie było pomimo, że po zderzeniu z ziemią nastąpił wyciek paliwa z instalacji motolotni.

1.15. Czynniki przeżycia.

Przybyły na miejsce zdarzenia lekarz pogotowia ratunkowego stwierdził zgon pilota.

1.16. Badania i ekspertyzy.

Przeprowadzono badanie stanu technicznego wraku motolotni. Wykonano analizę przebiegu lotu oraz zgromadzonej dokumentacji, przesłuchano świadków zdarzenia.

1.17. Informacje o organizacjach i działalności administracyjnej.

Pilot wykonywał lot dla celów własnych, motolotnią będącą jego własnością.

1.18. Informacje uzupełniające.

Z powodu reorganizacji przydziału badań zdarzeń lotniczych nastąpiła zmiana kierującego zespołem badawczym.

1.19. Użyteczne lub efektywne metody badań.

Nie dotyczy

2. ANALIZA.

Analiza została przeprowadzona w odniesieniu do końcowej fazy lotu, to jest od momentu zaobserwowania przez świadków motolotni w rejonie, w którym nastąpił wypadek, do zderzenia z ziemią.

Pilot wykonywał gwałtowne manewry na małej wysokości. Z zeznań żony pilota, który zginął wynika, że w poprzednich lotach wykonywał on pętle na motolotni, pomimo, że wykonywanie figur akrobacji na motolotniach jest niedopuszczalne ze względu na ograniczenia eksploatacyjne, a podejmowanie takich działań skrajnie niebezpieczne. Biorąc pod uwagę zeznania świadka, który widział wózek motolotni w pozycji odwróconej i spadający kask należy przyjąć, że pilot podjął próbę wykonania pętli, jednak w górnej części figury, gdy motolotnia była w pozycji odwróconej, nastąpiła utrata prędkości i pilot stracił możliwość sterowania. Zbyt mała wysokość nie pozwoliła na nabranie przez motolotnię prędkości, odzyskanie możliwości sterowania i w konsekwencji wyprowadzenie do lotu normalnego. Dodatkowym czynnikiem mającym wpływ na wypadek był alkohol stwierdzony we krwi pilota. Mógł on mieć istotny wpływ na podejmowane przez pilota decyzje podczas tego lotu, w szczególności o wykonaniu niedozwolonej figury akrobacji na motolotni, w dodatku na bardzo małej wysokości.

Brak jest podstaw do stwierdzenia, że na przebieg wypadku miał wpływ stan techniczny motolotni. Pomimo braku metryki można przyjąć, że była ona sprawna, a charakter uszkodzeń wskazuje, iż powstały one w momencie zderzenia z ziemią. Silnik pracował, aż do momentu zderzenia z ziemią.

3. WNIOSKI KOŃCOWE.

3.1. Ustalenia komisji.

- a) Pilot posiadał uprawnienie do wykonywania lotów na motolotni.
- b) Nie stwierdzono, aby stan techniczny motolotni miał wpływ na przebieg wypadku.
- c) Warunki meteorologiczne nie miały wpływu na zaistnienie zdarzenia.
- d) Na zaistnienie wypadku nie miał wpływu stan zdrowia pilota. Natomiast na zachowanie pilota w czasie lotu, proces podejmowania decyzji, ich wykonanie i ocenę sytuacji miał wpływ stan nietrzeźwości pilota.
- e) Pilot podjął próbę wykonania niedopuszczalnej na motolotniach figury akrobacji jaką jest pętla.
- f) Pilot nie poinformował AMC Polska o zamiarze wykonywania lotów w Strefie Obowiązkowej Łączności Radiowej (RMZ).

3.2. Przyczyna wypadku

Przyczyną wypadku było podjęcie przez pilota będącego pod wpływem alkoholu próby wykonania pętli - niedopuszczalnej na motolotniach figury akrobacji.

4. ZALECENIA PROFILAKTYCZNE.

Państwowa Komisja Badania Wypadków Lotniczych po zapoznaniu się ze zgromadzonymi w trakcie badania zdarzenia materiałami, biorąc pod uwagę fakt, iż wiedza na temat niedopuszczalności wykonywania figur akrobacji na motolotniach i zakazu latania w stanie nietrzeźwości jest wystarczająco rozpowszechniona, nie zaproponowała nowych zaleceń profilaktycznych.

5. ZAŁĄCZNIKI

Album zdjęć.

KONIEC

Kierujący zespołem badawczym

Podpis nieczytelny

.....